



**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-808/12-E

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola Česká Třebová, Habrmanova ulice
Sídlo:	Habrmanova 1500, 560 02 Česká Třebová
IČO:	70 882 380
Identifikátor:	600 104 141
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	PaedDr. Zbyňkem Slavíkem
Zřizovatel:	Město Česká Třebová
Místo inspekční činnosti:	Habrmanova 1500, 560 02 Česká Třebová
Termín inspekční činnosti:	14. – 17. květen 2012

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti provedené podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zejména

- zjišťování a hodnocení personálních podmínek vzdělávání
- zjišťování a hodnocení materiálních podmínek vzdělávání a podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví žáků
- zjišťování a hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k cílům stanoveným školním vzdělávacím programem pro základní vzdělávání
- zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- zjišťování a hodnocení souladu školních vzdělávacích programů pro základní a zájmové vzdělávání s právními předpisy, včetně souladu školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Aktuální stav školy

Základní škola Česká Třebová, Habrmanova ulice (dále škola) se nachází nedaleko centra města, v těsném sousedství gymnázia a další střední školy.

Ve školním roce 2011/2012 škola poskytuje v 1. – 9. ročníku vzdělávání celkem 487 žákům ve 20 třídách. V posledních letech zůstává počet žáků v podstatě neměnný, kapacita školy (695 žáků) je využita ze 70 %. Do čtyř oddělení školní družiny bylo k 31. říjnu 2011 přihlášeno 116 žáků, její naplněnost tak byla téměř 93 %. Stravování zajišťuje vlastní školní jídelna přímo v areálu školy.

Aktuálně bylo ve škole identifikováno 38 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, pro dva z nich byly vypracovány individuální vzdělávací plány. Tři žáci jsou cizími státními příslušníky.

Výuka ve všech ročnících probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „Škola pro život“ (ŠVP ZV). Zájmové vzdělávání je realizováno podle Školního vzdělávacího programu pro školní družinu.

Pedagogický sbor tvoří 33 vyučující, z toho je šest mužů. Dvě učitelky v době inspekční činnosti neměly vysokoškolské pedagogické vzdělání, míra kvalifikovanosti činila cca 94 %. Ve školní družině se žákům věnují čtyři vychovatelky. Součástí vedení školy je vedle ředitele i jeho zástupkyně.

V uplynulém období byla provedena výměna většiny oken, proběhla sanace vlhkého zdiva v suterénu budovy 1. stupně a nově byla rozvedena počítačová síť do všech tříd a kabinetů. Ke zkvalitnění vzdělávacího procesu přispěl průběžný nákup 11 interaktivních tabulí a modernizace počítačového vybavení učebny informatiky. Pro žáky byly pořízeny šatnové skříňky na obuv.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Trvalý zájem o vzdělávání v této škole je odrazem jejího příznivého umístění, dobrého dopravního spojení a smysluplné vzdělávací nabídky, která částečně navazuje na původní profilaci, a to rozšířenou výuku tělesné výchovy. Současnými prioritami deklarovanými v ŠVP ZV jsou rozvoj pohybových dovedností žáků a jejich vedení ke zdravému životnímu stylu, podpora ekologického myšlení, rozšiřování komunikačních dovedností v cizích jazycích a posílení výuky informatiky. Svoji činnost škola prezentuje zejména na přehledných internetových stránkách www.zs-habrmanova.cz. Při přijímacím řízení ředitel školy postupuje ve shodě s platnými právními předpisy.

V souladu se svým zaměřením škola zařadila do učebního plánu ve 3. a 4. ročníku tři hodiny tělesné výchovy a v 6. až 8. ročníku vždy jednu hodinu výchovy ke zdraví a informatiky. Disponibilní časová dotace tak byla v učebním plánu téměř z jedné třetiny využita právě k podpoře priorit školy. Dále bylo více než 42 % těchto hodin věnováno posílení výuky českého jazyka, matematiky a cca 21 % volitelným předmětům, jejichž nabídka je pestrá, vhodně doplňuje jednotlivé vzdělávací oblasti.

Vyučovací proces směřoval především k naplňování kompetence k učení. Ve větší míře byla zařazena frontální výuka, aktivizující způsob práce byl méně častý. Převažovalo dominantní postavení pedagogů, s čímž souviselo pasivnější zapojení žáků. Probíraná témata byla zpravidla účelně propojována s reálným životem, využívány byly

mezipředmětové vazby. Vyučování většinou kladlo důraz na paměť žáků, kteří byli spíše ojedinele podněcováni k tvořivému myšlení, převážně plnili pokyny dané učitelem a odpovídali na otázky. V některých předmětech byli zahrnováni neúměrným množstvím pojmů, učivo bylo probíráno velmi podrobně, vzhledem k věku a dosavadním znalostem žáků nepřiměřeně (zeměpis a dějepis v 6. ročníku, člověk a jeho svět ve 4. a 5. ročníku). Občas zařazená skupinová práce neměla dostatečně pozitivní vliv na efektivitu vzdělávání. V přírodovědných předmětech bylo kladem systematické vedení žáků k pozorování a získávání zručnosti při experimentování (např. samostatné předvádění pokusů). Na případná rizika konané práce byli žáci upozorňováni. Výuka se zejména opírala o učebnicové texty, pracovní listy, v převážné míře ji vhodně doplňovaly didaktické pomůcky a materiály (atlasy, mapy apod.). Z hlediska struktury vyučovacích hodin jen občas zbýval čas na závěrečné zopakování a shrnutí učiva. Žákům bylo mnohdy jeho utvrzení uloženo jako domácí příprava. Na 1. stupni byly v případě poklesu pozornosti či únavy žáků začleňovány relaxační chvílky.

V průběhu inspekční činnosti bylo žákům třídy VI. A v předmětu občanská výchova předkládáno učivo, které není pro tento vzdělávací obor určeno a školní vzdělávací program pro základní vzdělávání ho neuvádí (porušení § 3 odst. 3 školského zákona).

Součástí vzdělávacího procesu nebylo jen osvojování učiva, ale také formování postojů žáků. Například na 2. stupni při pracovních činnostech dívek podporovaly příjemná atmosféra a konkrétní hmatatelné výsledky výuky jejich vztah k práci, sebedůvěru a vzájemnou toleranci. Občas byla při vyučování zaznamenána práce s textem, řešení problémových úkolů. Pro prezentaci výsledků však byl určen krátký čas, žáci tak neměli dostatečný prostor pro diskuzi a rozvoj komunikativních dovedností. Při zpracovávání zadaných referátů se učili vyhledávat a třídít informace. Přínosem je v několika předmětech možnost zasílání vypracovaných domácích úkolů e-mailem. K cizojazyčné a sociální gramotnosti přispívá spolupráce se školami v Itálii a na Slovensku a také například účast v projektu Adopce na dálku, jehož cílem je finanční pomoc při vzdělávání keňské dívky. Z hlediska posilování přírodovědné gramotnosti je výrazným pozitivem činnost Ekocentra Červenka. V jeho prostorách se kromě běžné výuky s přírodovědnou tematikou realizují praktická cvičení. Žáci zde mají i možnost seberealizace, aktivně se účastní organizování jeho provozu, péče o zvířata chovaná v ZOO koutku jim přináší bezprostřední kontakt s přírodou. Obdobně je přínosem zapojení žáků do aktivit Mineralogického klubu. Pedagogové prohlubují environmentální myšlení žáků, vedou je k pochopení a porozumění zákonitostem přírodních procesů. Jako pilotní se škola zapojila do programu VUREES - Vzdělávání pro udržitelný rozvoj v environmentálních a ekonomických souvislostech.

V rámci výuky bylo pedagogy využíváno průběžné slovní hodnocení i klasifikace. V nižších ročnících žáky zpravidla chválili za dílčí pokroky, což pro ně bylo pobídkou k další práci. U starších žáků bylo podobné ocenění uplatněno v menší míře, spíše směřovalo k celému kolektivu třídy, výjimečně byli pochváleni jednotlivci. K sebehodnocení nebyli žáci vedeni, vzájemné hodnocení bylo uplatňováno ojedinele. Informace o prospěchu a chování dětí vedle třídních schůzek nebo individuálních návštěv školy přinášejí rodičům také žákovské knížky. Z rozboru celkového prospěchu v posledních dvou školních letech vyplývá, že přibližně polovina všech žáků prospěla s vyznamenáním (na 2. stupni jen 10 %). Počet neprospívajících žáků se pohybuje v rozmezí 1 - 3 %. Z analýzy hodnocení jednotlivých žáků na vysvědčení bylo zjištěno, že v některých vyučovacích předmětech je klasifikace velmi přísná (např. anglický jazyk, dějepis, informatika).

Podpora žákům s rizikem školního neúspěchu spočívá v hledání příčin jejich selhávání ve spolupráci s rodiči i odborníky. Vedení školy se snaží směřovat pedagogy k systematické práci s těmito žáky. Přínosem je čtvrtletně písemně zpracovávaný souhrn opatření zavedených ke zlepšení jejich prospěchu. Některé uvedené postupy jsou však neadekvátní nebo ve skutečnosti nerealizované, jak bylo zjištěno například ze zápisů v žákovských knížkách. Při identifikaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) škola standardním způsobem spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními. Evidenci a dokumentaci žáků se SVP vede kvalifikovaná výchovná poradkyně. V průběhu výuky byly na tyto žáky kladeny obvykle stejné požadavky jako na ostatní. Občas tak nebyly obsah vzdělávání, ani formy a metody práce přizpůsobeny jejich možnostem. Dle čtvrtletní i pololetní klasifikace v jednotlivých předmětech bylo zjištěno, že u některých žáků nebylo ani při hodnocení přihlédnuto k povaze postižení nebo znevýhodnění (porušení § 16 odst. 6 školského zákona). Celkové hodnocení bylo demotivující, horší než ukazovaly známky v jejich žákovských knížkách.

Úroveň vzdělávání ověřují učitelé vlastními evaluačními nástroji, mezi nimiž převažují opakovací písemné prověrky upřednostňující zejména pamětní znalost pojmů, v některých případech až velice podrobných údajů (např. občanská výchova, člověk a jeho svět, zeměpis). Zpětnou vazbou o úrovni výuky je i zapojení žáků do mnoha olympiád a soutěží. Výborných umístění žáci každoročně dosahují ve všech kategoriích Poznávání rostlin, živočichů a minerálů a stejně tak i v Mineralogické olympiádě. Další úspěchy získávají tradičně v různých sportovních kláních, zvláště v kolektivních sportech (florbal, fotbal, futsal apod.). O kvalitě vzdělávacího procesu vypovídá i dlouhodobá úspěšnost při přijímacím řízení na víceletá gymnázia, kam pravidelně odchází kolem 20 % žáků 5. ročníku.

Škola podporuje rozvoj zdravého životního stylu, v průběhu školního roku organizuje pro žáky různé pohybové aktivity - plavecký a lyžařský výcvik, vodácký kurz, výlety, školu v přírodě. Prevence sociálně patologických jevů prolíná vzdělávacím obsahem jednotlivých předmětů, je součástí rozličných aktivit školy (projektové dny, besedy, přednášky, exkurze, adaptační kurzy apod.), využívá i promítání spotů v rámci celorepublikového projektu ŠIK. Prostřednictvím činnosti občanského sdružení Červenka – spolek přátel školy mají žáci možnost zapojit se do zájmových kroužků.

Problematikou bezpečného prostředí pro vzdělávání se škola zabývá, s pravidly a zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví jsou žáci pravidelně seznamováni na počátku školního roku a průběžně před konáním jednotlivých akcí. Vedení školy pravidelně zpracovává rozbor úrazovosti žáků, na základě vyhodnocení jsou následně přijímána opatření k prevenci zjištěných rizik.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání je od počátku platnosti téměř každoročně upravován a aktualizován. Škola předložila jednotlivé verze (celkem čtyři), ale konkrétní, průběžné změny, které v nich byly provedeny, nemá zdokumentované. V současné době je třeba v ŠVP ZV upravit vzdělávací obsah některých předmětů (např. matematika, pracovní činnosti) tak, aby byl zajištěn soulad s očekávanými výstupy danými Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání pro jednotlivá období (porušení § 5 odst. 1 školského zákona).

V důsledku prováděných změn ve školním vzdělávacím programu pro základní vzdělávání škola nedodržela ve školním roce 2010/2011 učební plán v 9. ročníku. Dle verze platné od 1. 9. 2007 měl být zařazen předmět informatika, místo něj žáci absolvovali o jednu hodinu více českého jazyka a literatury. Současně nebyl v 8. ročníku naplněn vzdělávací obsah předmětu výchova ke zdraví, probíraná témata neodpovídala kapitolám stanoveným v ŠVP ZV (porušení § 3 odst. 3 školského zákona).

Školní vzdělávací program pro školní družinu není zpracován dle ustanovení školského zákona a je nutná jeho úprava (porušení § 5 odst. 2 školského zákona). Některé části zcela chybí (např. cíle zájmového vzdělávání, podmínky přijímání k docházce a její ukončování, podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví), jiné jsou příliš stručné, nevypovídající (např. materiální podmínky).

Ředitel školy působí ve funkci šestým rokem. Nastavená organizační struktura je účelná, delegování pravomocí a úkolů na ostatní pedagogické pracovníky je promyšlené. Vydané vnitřní dokumenty jsou funkční, výroční zprávy přinášejí veřejnosti souhrnné informace o aktivitách školy. Nesprávně uvedené nebo chybějící údaje v třídních knihách a v elektronické školní matrice pedagogové částečně doplnili v průběhu inspekční činnosti.

Ředitel školy přijímá opatření k minimalizaci rizik v personální oblasti. Postupně probíhá generační obměna pedagogického sboru, dva vyučující mají praxi kratší než tři roky. Na mateřské nebo rodičovské dovolené je pět učitelek. Část vyučovacích hodin na 2. stupni je vedena bez odpovídající oborové odbornosti. K dispozici je vystudovaný speciální pedagog, studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů absolvovala koordinátorka ŠVP. Ředitel školy podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků. Některé vzdělávací akce jsou vhodně organizovány pro všechny vyučující. V letošním školním roce bylo patrné výrazné zaměření seminářů směrem k projektové výuce. Všichni učitelé byli také proškoleni v práci s interaktivními tabulemi.

Škola je umístěna ve dvou propojených budovách. V jedné se nacházejí především učebny 1. stupně a herny školní družiny. Ve druhé je ředitelství školy, kmenové třídy 2. stupně a odborné pracovny. Přetrvávajícím nedostatkem jsou chybějící šatny pro odkládání svršků, stále je nahrazují nevhodné, neudržované výklenky ve zdi. Škola má k dispozici dvě tělocvičny, jejichž zázemí (šatny, sprchy apod.) nesplňují hygienické podmínky dle vyhlášky č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých. Tuto skutečnost ředitel školy opakovaně uvádí ve výročních zprávách. Většina hodin tělesné výchovy probíhá v prostorově větší tělocvičně (menší byla přestavěna z bývalé třídy). Žáci také využívají tělocvičnu blízkého gymnázia, hřiště s umělým povrchem mezi budovami (přístupné veřejnosti) a školní atletický areál. Všechny učebny 1. stupně jsou vybaveny výškově nastavitelným nábytkem, kmenové třídy 2. stupně zatím jen zčásti. V učebně informatiky je k dispozici 16 počítačů. Opakovaným negativem je prostředí i vybavenost některých oddělení školní družiny, jedna z místností zcela nevyhovuje hygienickým podmínkám (prostorově a vlhkostí). Školní dílna byla vylepšena rekonstrukcí hygienického zázemí. Na další potřebné úpravy a celkovou rekonstrukci byla zpracována projektová dokumentace. Provozní prostředky ředitel školy směřuje do systémového řešení závad (nechce rozměňovat omezené finanční prostředky), drobná údržba je však nedostačující, celkově se stav budov a prostředí zhoršuje. Škola není bezbariérová.

Vedení školy průběžně rozvíjí a podporuje partnerské vztahy. Ve škole mají sídlo občanská sdružení (Červenka – spolek přátel školy, Ekocentrum Červenka a Mineralogický klub), která se organizačně a materiálně významně podílejí na vybavení

a chodu školy (např. nákup keramické pece, zájmové útvary). Při pravidelných schůzkách s vedením školy získávají zástupci rodičů aktuální informace o činnosti školy. Zákonní zástupci jsou zváni k návštěvě akcí, kterých se účastní společně se svými dětmi (projektové dny, tvůrčí dílny apod.). Školská rada plní povinnosti vyplývající ze školského zákona. Důležitým partnerem je také Školní sportovní klub, který žákům nabízí volnočasové aktivity.

Závěry

Škola poskytuje vzdělávání v souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení. Zajímavá vzdělávací nabídka přináší trvalý zájem o plnění povinné školní docházky v této škole. Při přijímání dětí k základnímu vzdělávání ředitel školy dodržuje právní předpisy. Zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivců vykazovalo nedostatky v oblastech obsahu vzdělávání, užívaných metod a forem práce a hodnocení dosažených výsledků.

Personální obsazení školy umožňuje plnit cíle ŠVP ZV. Pozitivem je vysoký podíl odborně kvalifikovaných vyučujících. Ředitel školy podporuje další vzdělávání pedagogických pracovníků, volí efektivní formu seminářů pro celý učitelský sbor.

Prostorové podmínky pro výuku jsou dostačující. Zařízení učeben je funkční, žákovský nábytek byl z větší části obměněn. Dlouhodobými negativy jsou chybějící šatny pro odkládání oděvů a nevhodné prostředí některých oddělení školní družiny. Dalším nedostatkem je nevyhovující zázemí tělocvičen. Drobná údržba nedostačuje, stav budov školy i prostředí se celkově zhoršuje.

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání je třeba upravit v části vzdělávacího obsahu. Výuka občanské výchovy v letošním školním roce a výchovy ke zdraví ve školním roce 2010/2011 nebyla vedena dle ŠVP ZV. Školní vzdělávací program pro školní družinu není zpracován v souladu s požadavky školského zákona.

Ve vyučování byly naplňovány především kompetence k učení. Škola se systematicky zabývá environmentálním vzděláváním, vede žáky k ekologickému myšlení, učí je chránit životní prostředí a citlivě vnímat přírodu. Vzdělávacím procesem prolíná i podpora zdravého životního stylu. Úroveň výuky včetně doplňkových aktivit vytváří předpoklady pro úspěšné pokračování ve vzdělávání. Žáci dosahují výborných umístění v přírodovědných a sportovních soutěžích. Přínosem je činnost tří občanských sdružení ve škole.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona ve lhůtě do 15 dnů požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků

- **v poskytování vzdělávání v souladu s ŠVP ZV (§ 3 odst. 3 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů)**
- **v oblasti zohledňování vzdělávacích potřeb žáků (§ 16 odst. 6 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů)**
- **ve zpracování školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání a školního vzdělávacího programu pro zájmové vzdělávání (§ 5 odst. 1 a 2 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů)**
- **ve vytváření podmínek pro zdravý vývoj žáků v tělesné výchově a školní družině (§ 29 odst. 1 školského zákona, ve znění pozdějších předpisů).**

Oznámení zašlete na adresu Česká školní inspekce, Rožkova 2432, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo

1. Zřizovací listina Základní školy Česká Třebová, Habrmanova ulice ze dne 30. října 2009
2. Rozhodnutí Školského úřadu Ústí nad Orlicí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 05/12/2000, ze dne 19. prosince 2000
3. Rozhodnutí MŠMT o změně v údajích zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 19 226/2006-21, ze dne 8. září 2006
4. Rozhodnutí MŠMT o změně v údajích zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, čj. 8 483/2007-21, ze dne 21. března 2007
5. Rozhodnutí Krajského úřadu Pardubického kraje o změně v údajích zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, čj. SpKrÚ 42111/2008 OŠMS, ze dne 26. září 2008
6. Jmenování do funkce ředitele příspěvkové organizace, čj. 4806/2006/SKT/HAH/206, ze dne 3. března 2006
7. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Škola pro život“ platný od 1. září 2007 (2. verze od 1. září 2009, 3. verze od 1. září 2010, 4. verze od 1. září 2011)
8. Školní vzdělávací program pro školní družinu platný od 1. září 2007
9. Elektronická školní matrika – školní rok 2011/2012
10. Třídní knihy - školní roky 2010/2011 a 2011/2012
11. Rozvrhy hodin tříd a učitelů - školní rok 2011/2012
12. Školní řád platný od 1. září 2011
13. Vnitřní řád školní družiny ze dne 28. srpna 2011
14. Výroční zpráva o činnosti školy – školní roky 2009/2010, 2010/2011
15. Zápis z jednání pedagogické rady – školní roky 2010/2011, 2011/2012
16. Rozhodnutí ředitele školy o přijetí k základnímu vzdělávání na školní rok 2011/2012
17. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků - školní rok 2011/2012
18. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – školní rok 2011/2012
19. Personální dokumentace pedagogických pracovníků – školní rok 2011/2012

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu, k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Pardubickém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekční komise a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Pardubicích dne 15. června 2012

(razítko)

Mgr. Mirka Machková, školní inspektorka

Mgr. Mirka Machková v. r.

Mgr. Olga Příhodová, školní inspektorka

Mgr. Olga Příhodová v. r.

Mgr. Jaroslav Loučka, školní inspektor

Mgr. Jaroslav Loučka v. r.

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V České Třebové dne 25. června 2012

(razítko)

PaedDr. Zbyněk Slavík, ředitel školy

PaedDr. Zbyněk Slavík v. r.

Připomínky ředitele školy

Připomínky nebyly podány.